

зношення інфраструктури [3].

Щоб виправдати очікування жителів громади і надання якісних освітніх послуг, органи влади повинні мати чіткі стратегічні орієнтири для успішного вирішення наявних проблем, створити сприятливі умови та ефективні інструменти для розвитку закладів освіти.

Використані джерела

1. Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 року № 80/97-ВР (із змінами і доповненнями).
2. Нова школа у нових громадах: посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. /Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. – К.,2017. – 128 с.
3. Василенко Н.В. Компетентнісний підхід в освіті: реалізація теорії та практики / Н.В.Василенко. Х.:Вид. група «Основа», 2017. 128 с.

Корнійчук Володимир

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Апостолюк О.З.)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТУВАННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Діагностування кризових явищ є сукупністю економічно обґрунтованих методів і прийомів аналізу, які при системному застосовуванні через визначені проміжки часу, дозволять своєчасно виявити кризовий стан системи та оцінити потенційні можливості її функціонування та розвитку. В антикризовому управлінні, завданням діагностування є створення аналітичного підґрунтя для прийняття антикризових заходів. Звідси, основними завдання діагностування кризових явищ є: 1) створення аналітичного підґрунтя для прийняття заходів антикризового управління; 2) встановлення діагнозу, тобто формування узагальнюючого висновку стосовно поточного та перспективного стану розвитку кризового явища, доцільності та необхідності здійснення корегування основних параметрів функціонування організації та перспектив розвитку.

В антикризового управлінні важливим є проведення ранньої діагностики, передусім внутрішнього і зовнішнього середовища. Основними напрямками діагностування є: оперативний – орієнтований на обґрунтування поточних управлінських рішень; стратегічний – відстежує ключові сфери діяльності з метою вироблення запобіжних стратегічних рішень.

Наявність різноманітних методик діагностики кризових явищ обумовлює доцільність їх системної класифікації, яка дає можливість об'єднати різноманітні методичні підходи в окремі групи, визначити спільні проблеми та

недоліки, що притаманні окремим розробкам. Залежно від статусу методичні підходи до проведення діагностики поділяються на державні (обов'язкові) та наукові (рекомендаційні).

Залежно від напрямку дослідження (функціонального спрямування оціночних параметрів або критеріїв) методичні підходи до проведення діагностики можуть бути орієнтовані на дослідження таких сфер діяльності органів державного управління: 1) організація системи управління; 2) кадровий потенціал; 3) ресурсний потенціал; 4) комбінований підхід (збалансована система діагностичних показників у розрізі різних аспектів діяльності організації, наприклад, ресурсна, фінансова, управлінська складові). Найбільш коректним та прийнятним для використання слід вважати комбінований підхід, який дає можливість узагальнити усі складові виникнення та перебігу кризових явищ. Найменш вдалим варіантом є використання тільки фінансових показників, які лише констатують становище, що склалося, і не дають змоги встановити фактори, які його спричинили [1-4].

Особливим напрямком оцінювання кризового стану в системі державного управління є оцінка результативності впровадження антикризових заходів, які спрямовані на зовнішнє середовища та стабілізацію сфери впливу. Оцінка результативності впровадження антикризових заходів може будуватися за окремими наслідками впливу та узагальнено в цілому по органу влади. Методика оцінювання доцільності впровадження заходів антикризового управління з урахуванням управлінського впливу включає процес вивчення та отримання достовірної інформації про можливі наслідки впроваджених і вже реалізованих антикризових заходів.

Структурно-логічну схему діагностування криз можна представити у виконанні наступних взаємозв'язаних дій і заходів[3]:

1 етап – формування інформаційної бази діагностики за обраною системою параметрів і показників;

2 етап – діагностування кризового стану, зокрема, масштабів, глибини та наслідків (передбачає: виявлення ознак кризи, експрес-аналіз поточного стану; фундаментальний (поглиблений) аналіз кризового стану; факторний аналіз впливу зовнішніх і внутрішніх чинників на поглиблення кризи);

3 етап – прогнозування наслідків виникнення кризи;

4 етап – дослідження та оцінка потенціалу виходу з кризи (включає оцінку організаційних, фінансових, управлінських та кадрових ресурсів);

5 етап – узагальнення результатів діагностики криз розвитку організації.

У загальному вигляді проведення діагностичних досліджень передбачає, передусім, порівняння стану вибраного об'єкту зі встановленою (або обраною) нормою чи еталоном, для того, щоб виявити наявність відхилень і визначити їх характер – позитивний або негативний, а також, оцінити наслідки кризової

ситуації.

Загалом же, у практиці антикризового управління діагностування здійснюється з використанням таких методів: аналітичних (засновані на безконтактних методах з використанням статистичної інформації та використанням комплексного економічного аналізу); експертних (побудовані на базі узагальнення оцінок та інформації, представлені експертами та отриманої з використанням контактних методів вивчення об'єкту дослідження); динамічного і лінійного програмування (розрахунковий метод рішення завдань управління з використанням математичних моделей; оптимізації досягнення кількісно визначеної мети); прогнозування (визначення потенційних загроз розвитку); моделювання (побудова теоретичної моделі розгортання подій, адекватної реальним процесам); моніторингу (виявлення потенційних кризових явищ).

Використані джерела

1. Експертні методи діагностики кризового стану: передумови та проблеми практичного використання. Антикризове управління: економічні підручники, економічна бібліотека онлайн. URL: <http://www.finance-library.com.ua/article.php?book=69&article=4722>
2. Забеліна І. О. Діагностика та прогнозування політичних криз. Актуальні проблеми політики. 2014. Вип. 51. С. 219-225. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appol_2014_51_29.
3. Монастирський Г.Л., Попович Т.М. Антикризове управління: Навч. пос. Тернопіль, КРОК.2015. 179с.

Корнійчук Тетяна

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Шкільняк М.М.)

ВЛАСНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ОБ'ЄКТИ ТА СУБ'ЄКТИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Невід'ємним атрибутом місцевого самоврядування є особлива, самостійна форма власності, суб'єктом права якої є територіальна громада. Територіальна громада – це територіальна спільнота, що складається з жителів, які мають спільні інтереси, обумовлені постійним проживанням в населених пунктах (селах, селищах, містах) у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці базового рівня – сільської, селищної, міської громади, безпосередньо або через сформовані ними органи місцевого самоврядування вирішують питання місцевого значення, володіють, користуються і розпоряджаються спільною комунальною власністю та сплачують комунальні податки та збори [2].

Право власності являє собою урегульовані законодавством суспільні